

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Folketingets Lovsekretariat

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 1. april 2014

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail: sm@sm.dk
www.sm.dk

Under henvisning til Folketingets brev af 24. marts 2014 følger hermed ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholdes endelige svar på spørgsmål nr. S1206, stillet af Eyvind Vesselbo (V).

Ansvarlig: hbo
Sagsnr. 2014 - 2696

Spørgsmål nr. S 1206:

"Kan ministeren garantere, at ændringerne i forældreansvarsloven fra 2012 ikke bryder med gældende menneskerettighedskonventioner?"

Svar:

Danmark har tiltrådt en række konventioner, der har betydning for behandling af spørgsmål om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. De vigtigste er FN's konvention om barnets rettigheder (Børnekonventionen) og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Forældreansvarsloven er udformet i overensstemmelse med de principper, hensyn og krav, som følger af konventionerne.

Børnekonventionen bygger bl.a. på et princip om, at barnets bedste skal komme i første række i alle beslutninger vedrørende barnet, jf. konventionens artikel 3 (1):

"3.1. I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række."

Bestemmelsen betyder bl.a., at barnets tarv som et grundlæggende princip skal gennemsyre lovgivningen og alle afgørelser vedrørende barnet. Samtidig skal barnets tarv indgå i fortolkningen og anvendelsen af andre bestemmelser i konventionen. Barnets tarv skal komme i første række, men ikke nødvendigvis være det eneste kriterium ved afgørelsen af konkrete sager om barnets forhold. Barnets ret til samvær med sine forældre skal f.eks.

vurderes over for dets ret til beskyttelse mod overgreb eller lignende fra eksempelvis forældrenes side.

Efter konventionens artikel 9 (3) påhviler det deltagerstaterne at respektere retten for et barn, der er adskilt fra den ene eller begge forældre, til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, undtagen hvis det strider mod barnets tarv. Hensigten med artiklen er, at deltagerstaterne sikrer, at samværsafgørelser gennemføres.

Retten til at udtrykke sine meninger i alle spørgsmål, som berører barnet, behandles i konventionens artikel 12:

"12.1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

12.2. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder."

Artikel 12 fremhæver barnets ret til at udtrykke sin mening i alle spørgsmål, der vedrører barnet. Artiklen understreger barnets muligheder for at komme til orde i spørgsmål, som vedrører barnet på et mere personligt plan. Det handler f.eks. om spørgsmål efter forældreansvarsloven.

FN har nedsat en komite – Børnekomiteen – bestående af 10 børneeksperter, der på baggrund af medlemsstaternes rapporter, der afgives hvert 5. år, skal undersøge, hvilke fremskridt medlemsstaterne gør i overholdelsen af de forpligtelser, som de har påtaget sig efter konventionen. I forbindelse med den seneste eksamination den 24. januar 2011 gav Komiteen udtryk for tilfredshed med vedtagelsen af forældreansvarsloven.

Den centrale bestemmelse i den Europæiske Menneskerettighedskonvention til belysning af børns og forældres retsstilling i relation til forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær er konventionens artikel 8:

"8.1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

8.2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomi-

ske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Den ret til familieliv, som bestemmelsen beskytter, drejer sig bl.a. om kontakten mellem et barn og dets forældre. Domstolen betragter afbrydelse af kontakten mellem et barn og dets forældre som et ”indgreb” i retten til familieliv, der er omfattet af artikel 8 (1). Det er dog ikke ethvert indgreb i retten til familieliv, der medfører en krænkelse af konventionen. Et indgreb kan legitimeres, hvis der i national ret findes hjemmel til indgrebet (”i overensstemmelse med loven”), hvis indgrebet tjener et af de formål, der er angivet i artikel 8 (2), og hvis indgrebet er proportionalt med det formål, der søges opnået. Proportionalitetsvurderingen indebærer en afvejning af på den ene side den pågældende forælders ret til familieliv med barnet, og på den anden side barnets ret til at blive beskyttet mod overgreb og lignende.

Det følger desuden af konventionens artikel 13 sammenholdt med artikel 8, at der skal være adgang til effektive retsmidler i sager, der indebærer indgreb i retten til familieliv. Der er derfor vigtigt, at forældrene er sikret klageadgang og adgang til domstolsprøvelse. Der skal endvidere være reel mulighed for at få fuldbyrdet en afgørelse om f.eks. forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Dette indebærer ikke, at alle afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær ubetinget kan forlanges fuldbyrdet, men at muligheden for fuldbyrdelse skal være til stede, og at den pågældende myndighed skal foretage en afvejning af de involveredes interesser, navnlig barnets interesser.

De ændringer af forældreansvarsloven, som skete i 2012, skulle i endnu højere grad sætte barnets bedste i centrum for løsningen af forældrenes konflikt. Der skete ikke ved ændringen en forringelse af loven i forhold til de to konventioner.

Lovændringen sikrede bl.a., at alle børnesamtaler efter loven gennemføres af en børnesagkyndig, og at forberedelsen af forældrene forud for samtalen blev forbedret. Det blev også tydeliggjort, at samvær skal fastsættes ud fra, hvad der er bedst for barnet, ligesom betingelserne for at fastsætte samvær med andre end forældrene blev lempet for at muliggøre i højere grad at kunne tage hensyn til barnets bedste.

Manu Sareen

/ Malene Vestergaard